

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Per internetconsultatie

Velsen-Zuid, 21 maart 2025

Betreft: Reactie Wetsvoorstel Wijziging van de Arbeidsomstandighedenwet in verband met de invoering van een verplichte gedragscode ongewenst gedrag

Geachte heer, mevrouw,

01. Wij hebben met belangstelling kennisgenomen van de wijziging van de Arbeidsomstandighedenwet in verband met de invoering van een verplichte gedragscode ongewenst gedrag.
02. Wij onderschrijven het belang van een het opstellen van een gedragscode en zijn dan ook positief over de voorgestelde wijziging van de Arbeidsomstandighedenwet. In reactie op het conceptvoorstel en de concept Memorie van Toelichting hebben wij een aantal opmerkingen die wij u graag in overweging geven.
03. Ter achtergrond: Integis BV is een door de Minister van Justitie en Veiligheid erkende organisatie in het kader van de Wpbr¹ op grond waarvan haar vergunning is verleend. Vanaf onze oprichting hebben wij uiteenlopende onderzoeken verricht naar ongewenste gedragingen, waaronder (seksuele) intimidatie, discriminatie en (verbaal en fysiek) geweld.

Definitie ‘ongewenst gedrag’

04. Onze eerste opmerking betreft de definitie van ongewenst gedrag. Het nieuwe wetsvoorstel definieert ongewenst gedrag als volgt:

Ongewenst gedrag: de gedragingen, bedoeld in de begripsomschrijving van psychosociale arbeidsbelasting, onder a tot en met d, en ander ongewenst gedrag.

¹ Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus.

05. In deze definitie wordt ongewenst gedrag onder andere gedefinieerd als ‘ander ongewenst gedrag’. Gelet op de concept Memorie van Toelichting was het de intentie om bij de begripsomschrijving geen limitatieve opsomming op te nemen, maar de voorgestelde begripsomschrijving lijkt ons niet wenselijk. Deze omschrijving maakt immers niet duidelijk wat onder ‘ander ongewenst gedrag’ wordt verstaan, wat kan leiden tot rechtsonzekerheid.
06. Aangezien de begripsomschrijving in de Arbeidsomstandighedenwet en de toelichting daarop in de Memorie van Toelichting voor veel organisaties als basis dient bij het opstellen van hun gedragscode, is het belangrijk om heldere en eenduidige definities te hanteren. Wij stellen daarom voor de begripsbepaling te splitsen en expliciet te maken dat een werkgever, indien gewenst, ook andere gedragingen als ongewenst kan aanmerken in de gedragscode.
07. Wij geven daarnaast de voorkeur aan het begrip ‘normoverschrijdend gedrag’, omdat gedragingen worden getoetst aan normen, zoals een (wettelijke) regeling, een integriteitscode of een gedragscode.

Definitie ‘intimidatie’

08. Onze tweede opmerking heeft betrekking op intimidatie.
09. In de definitie van ongewenst gedrag zoals die wordt omschreven in het wetsvoorstel wordt ingegaan op de psychosociale arbeidsbelasting. De definitie van psychosociale arbeidsbelasting luidt conform artikel 1 Arbeidsomstandighedenwet als volgt:

psychosociale arbeidsbelasting: de blootstelling aan factoren in de arbeidssituatie die stress teweeg brengen, waaronder in ieder geval:

 - a. agressie of geweld;*
 - b. direct of indirect onderscheid;*
 - c. pesten;*
 - d. seksuele intimidatie;*
 - e. werkdruk;*
10. In de Memorie van Toelichting bij de wijziging van de Arbeidsomstandighedenwet in het vergaderjaar 2005-2006 is nader ingegaan op wat onder veel van deze factoren wordt verstaan.²

² Kamerstukken II 2005/06, 30552, nr. 3, p. 25 en 26 (MvT).

11. Bij 'agressie of geweld' en 'pesten' wordt in de definitie verwezen naar respectievelijk 'intimideren' en 'intimiderend gedrag'. Intimidatie wordt echter niet afzonderlijk benoemd onder psychosociale arbeidsbelasting en is dan ook niet separaat toegelicht in de Memorie van Toelichting.
12. Wij geven u in de eerste plaats in overweging om intimidatie als afzonderlijke factor op te nemen onder psychosociale arbeidsbelasting in artikel 1 Arbeidsomstandighedenwet.
13. In onze praktijk zien wij regelmatig dat intimidatie in gedragscodes als separaat begrip wordt benoemd als ongewenst gedrag of ongewenste omgangsvorm. Zo is in de Gedragscode Integriteit Rijk onder ongewenst gedrag onder meer '(seksuele) intimidatie' vermeld.³ Een subtiel verschil in interpunctie vergroot hier de reikwijdte van ongewenst gedrag.
14. Overigens bevat de Gedragscode Integriteit Rijk afzonderlijke begripsomschrijvingen voor zowel seksuele intimidatie als intimidatie.
15. Deze wijziging van de Arbeidsomstandighedenwet biedt in de tweede plaats de mogelijkheid om intimidatie/intimideren te definiëren. Dit is nu nog niet gebeurd, anders dan dat in de concept Memorie van Toelichting is ingegaan op de definitie van het samengestelde 'geweld en intimidatie'.⁴
16. Voor een nadere duiding van het begrip 'intimidatie' kan aansluiting worden gezocht bij de definitie van intimidatie zoals deze is opgenomen in het BW en de AwGB. Deze termen zijn daar echter gekoppeld aan een context.
17. Zo luidt artikel 7:646 lid 7 BW:

Onder intimidatie als bedoeld in lid 6 wordt verstaan: gedrag dat met het geslacht van een persoon verband houdt en dat tot doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast en dat een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsbare omgeving wordt gecreëerd.

³ *Stcrt.* 2019, nr. 71141.

⁴ In de concept Memorie van Toelichting is op pagina 13 verwezen naar de definitie van 'geweld en intimidatie' zoals benoemd in artikel 1 lid 1 van het Verdrag betreffende de uitbanning van geweld en intimidatie in de wereld van werk, 2019 (ILO 190).

18. En artikel 1a lid 2 AwGB luidt:

Onder intimidatie als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan: gedrag dat met de hoedanigheden of gedragingen, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel b, verband houdt en dat tot doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast en dat een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd.

19. Wij stellen daarom voor dat bij de wijziging van de Arbeidsomstandighedenwet een definitie van intimidatie wordt opgenomen, zodat werkgevers bij het opstellen van een gedragscode niet (langer) in andere wetgeving hoeven te zoeken naar een heldere duiding van dit begrip. Wij stellen de volgende definitie voor:

Intimidatie ziet op gedrag dat tot doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast en dat een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd.

20. Mocht u vragen of opmerkingen hebben over bovenstaande, gaan wij graag met u in gesprek.

Met vriendelijke groet,

Intégis BV
namens deze,

w.g.

mr. M. (Marlie) H. Kraesgenberg